

กฎหมายอาญา ม.๕๕ - ม.๑๐๖

อ.ประธาน จุฬาโรจน์มนตรี

โครงสร้างความรับผิดทางอาญา

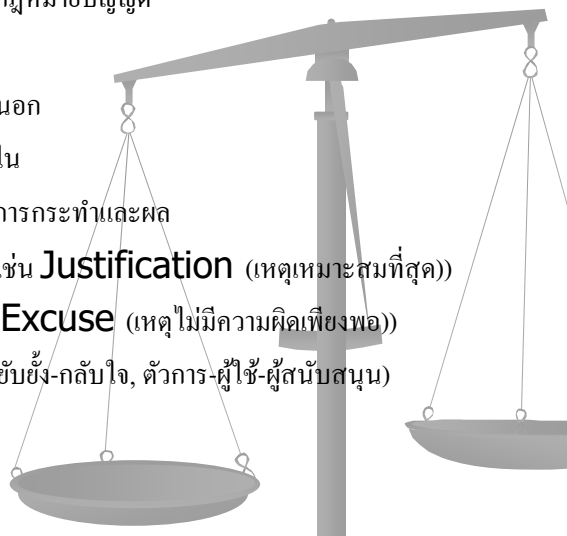
๑. การกระทำครบองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติ

- ๑.๑ การกระทำ
- ๑.๒ ครอบองค์ประกอบภายนอก
- ๑.๓ ครอบองค์ประกอบภายใน
- ๑.๔ ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล

๒. ไม่มีกฎหมายยกเว้นความผิด (เช่น **Justification** (เหตุเหมาะสมที่สุด))

๓. ไม่มีกฎหมายยกเว้นโทษ (เช่น **Excuse** (เหตุไม่มีความผิดเพียงพอ))

(+ บันดาลโทษ, พยายาม, ชัยยัง-กลับใจ, ตัวการ-ผู้ใช้-ผู้สนับสนุน)

๑.๑ การกระทำ คือ การเคลื่อนไหวร่างกาย (affirmative acts) หรือการไม่เคลื่อนไหวร่างกาย (negative acts) โดยรู้สำนึก

รู้สำนึก คือ มีการ คิด ตกลงใจ และการกระทำไปตามที่ตกลงใจ

ตัวอย่างกรณีที่ไม่มีการกระทำ เช่น คนละเมอ คนเป็นลมบ้าหมู คนที่ร่างกายกระตุกโดยไม่รู้ตัว ถูกผลัก ถูกชน ถูกจับมือให้กระทำในขณะที่พลอ ถูกสะกดจิต คนที่ร่างกายเคลื่อนไหวเพราะแรงธรรมชาติ ฯลฯ

ข้อสังเกต

- กรณีคนละเมอ หรือเป็นลมบ้าหมู (ฎ.๒๕๕๐/๒๕๖๒)
- กรณีทารก คนเมา คนปัญญาอ่อน หรือวิกลจริต (ฎ. ๘๓๔๓/๒๕๔๔)
- กรณีเหยียบเปลือกกล้วยลื่น ตกใจกลัวว่าแขนเด็กตกน้ำ
- กรณีลื่นหกล้มเอง

■ คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๕๕๐/๒๕๖๒ ตามวันเวลาเกิดเหตุ ขณะที่ผู้ตายนอนอยู่ในบ้านที่เกิดเหตุ จำเลยซึ่งเป็นสามีของผู้ตายใช้มีดเป็นอาวุธแทงผู้ตายที่บริเวณหน้าอกขวาและซ้าย ไหล่ซ้าย มือขวาและซ้าย เป็นเหตุให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลย ว่าจำเลยแทงผู้ตายโดยรู้สำนึกในการกระทำหรือไม่

■ ศาลพิจารณาแล้วเห็นว่า โจทก์และจำเลยนำสืบตรงกันว่าจำเลยและผู้ตายไม่เคยทะเลาะกัน ยังรักกันดี จึงไม่มีสาเหตุที่จำเลยจะต้องฆ่าผู้ตาย ถึงแม้จำเลยให้การรับสารภาพว่ากระทำความผิด แต่จำเลยก็นำสืบว่าที่จำเลยฆ่าผู้ตายนั้นจำเลยไม่รู้สีกตัว เมื่อพยานโจทก์ไม่อาจรับฟังได้ว่าจำเลยกระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำ การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดตามฟ้อง ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ พิพากษาลงโทษจำเลยมานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยฟังขึ้น...พิพากษากลับให้ยกฟ้อง

คดีของต่างประเทศกรณี ละเมอ ลมบ้าหมู

- คนละเมอ ก็อาจมีการกระทำได้บางกรณี **Fain v. Commonwealth 1879 US** แม้จำเลยในคดีนี้จะไม่มีความผิดฐานฆ่าคนตายเพราะยังผู้ตายในขณะที่จำเลยละเมอ แต่ถ้าจำเลยรู้ล่วงหน้าว่าตนมีแนวโน้มที่จะกระทำการรุนแรงในขณะที่นอนหลับ แล้วจำเลยยังเข้านอนโดยกำป็นไว้ในมือ จำเลยอาจมีความผิดฐานทำให้คนตายโดยประมาทได้ คือรู้อยู่แล้วว่าตัวเองเป็นคนชอบละเมอ หลังแล้วก็ละเมอไปทำร้ายคนโน้นคนนี้อยู่เสมอโดยที่ตัวเองไม่รู้ตัว แต่มาก่อนนอนรู้อยู่แล้วว่าตัวเองเป็นคนชอบละเมอลักษณะนี้ยังถือป็นไว้ในมือในขณะที่เข้านอนแล้วถ้าไปยิงคนอื่นตายในขณะที่หลับแล้วละเมอ จำเลยก็อาจมีความผิดฐานฆ่าคนตายโดยประมาทได้ ก็คือประมาทมาตั้งแต่ต้น คือตอนเข้านอนและถือป็นไว้ในมือ

- คนเป็นลมบ้าหมู ก็อาจมีการกระทำได้บางกรณี **People v. Decina 1956 US** จำเลยซึ่งรู้ดีอยู่แล้วว่าตนเป็นโรคลมบ้าหมู ในขณะที่เกิดเหตุ ระหว่างที่จำเลยขับรถอยู่จำเลยเกิดเป็นโรคลมบ้าหมู รถที่จำเลยขับจึงเสียหลักพุ่งไปในทิศทางทางเดินเท้าและชนเด็กถึงแก่ความตายถึง ๔ คน ศาลพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดฐานทำให้คนตายโดยประมาท เพราะจำเลยรู้ถึงอันตรายนั้นอยู่ก่อนแล้วแต่ยังขับรถไปตามท้องถนนโดยไม่คำนึงถึงผลซึ่งตนรู้อยู่ก่อนแล้วว่าอาจจะเกิดขึ้นได้จากการขับรถ

■ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๗๔๓/๒๕๔๔ จำเลยปฏิเสธตลอดมาว่า จำเลยมีความพิการทางสมอง ไม่อาจรู้ได้ว่าการกระทำของตนเป็นความผิด ดังนั้น ปัญหาว่าจำเลยกระทำความผิดในขณะที่ ไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือ ไม่สามารถบังคับตนเองได้ เพราะมีจิตบกพร่องหรือไม่นั้น ศาลต้องตรวจสอบอย่างละเอียดว่า จำเลยกระทำโดยเจตนาซึ่งได้แก่กระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำอันเป็นเหตุให้จำเลยต้องรับผิดชอบในทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๕ หรือไม่ด้วย เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าจำเลยเป็นบุคคลปัญญาอ่อนที่ถึงขนาด ไม่อาจรู้ได้ว่าการตัดสินใจไม่เป็นผิดกฎหมาย กรณีจึงมิใช่จำเลยกระทำความผิดในขณะที่ ไม่สามารถรู้ผิดชอบ เพราะมีจิตบกพร่องตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่งเท่านั้น แต่ถึงขั้นที่ถือได้ว่าจำเลยกระทำโดยมิได้รู้สำนึกในการกระทำตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๕ (ไม่มีกรกระทำ)

ม.๕๕ วรรคท้าย การกระทำรวมถึงการ งดเว้นการที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้น ด้วย (negative acts)

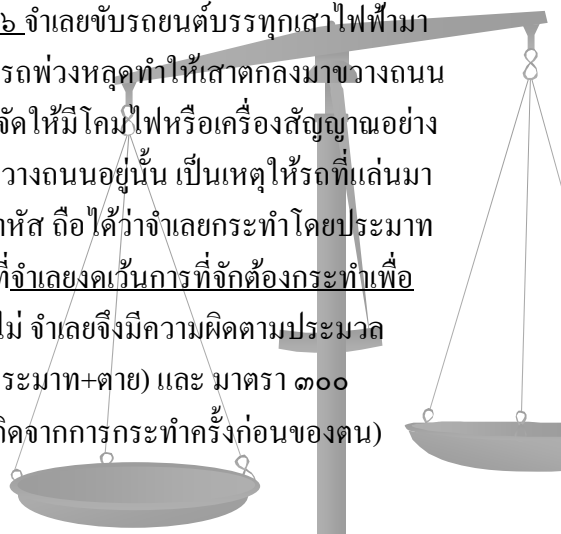
- งดเว้นต้องเป็นกรณีที่ผู้กระทำมีหน้าที่ต้องกระทำโดยเฉพาะเพื่อป้องกันผล (Specific Duty) เท่านั้น เช่นหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูบุตร ปพพ. ม.๑๕๖๔
- หน้าที่ตามกฎหมาย เช่น ปพพ.ม. ๑๕๖๓, ๑๕๖๔, ๑๔๖๑, ๑๕๖๗(๒)
- หน้าที่เกิดจากการยอมรับโดยเฉพาะเจาะจง
- หน้าที่เกิดจากการกระทำครั้งก่อนของตน
- หน้าที่เกิดจากความสัมพันธ์เป็นพิเศษเฉพาะเรื่อง
- หน้าที่ในฐานะพลเมืองดี ม.๓๗๔ (ละเว้น) (negative acts)

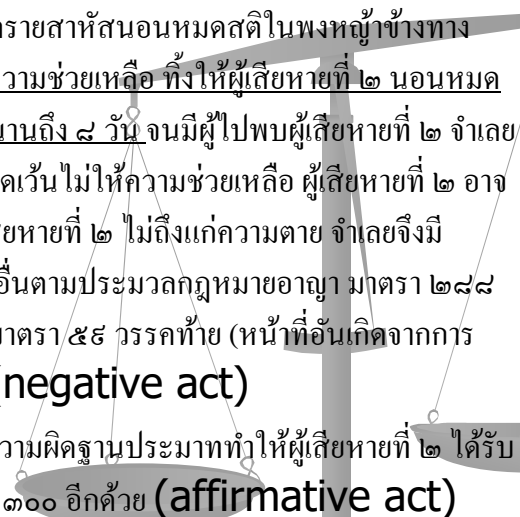
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- ม. ๑๕๖๓ บุตรจำต้องอุปการะเลี้ยงดูบิดา มารดา
- ม. ๑๕๖๔ บิดาต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตร
- ม. ๑๔๖๑ สามีภรรยาต้องช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูซึ่งกันและกัน
- ม. ๑๕๖๗ (๒) บิดามีอำนาจลงโทษบุตรตามสมควร

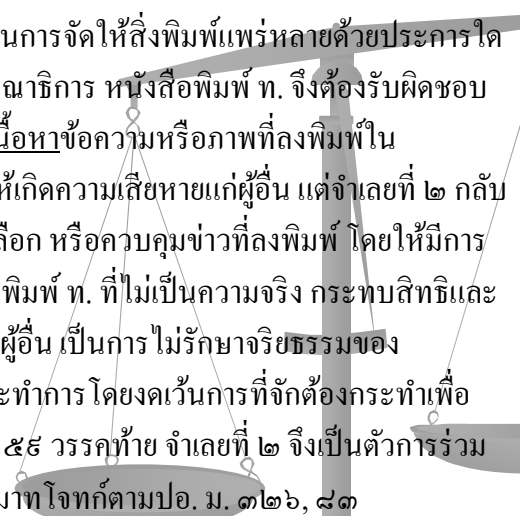
ตัวอย่างฎีกา งคเว้น

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๐๕/๒๕๑๖ จำเลยขับรถยนต์บรรทุกเสาไฟฟ้ามาตามถนน โดยใช้ล้อพ่วง เมื่อล้อรถพ่วงหลุดทำให้เสาตกลงมาขวางถนนจนกระทั่งค่ำแล้วจำเลยก็ไม่ได้จัดให้มีโคมไฟหรือเครื่องสัญญาณอย่างอื่น เพื่อให้ผู้ใช้นถนนเห็นเสาที่ขวางถนนอยู่นั้น เป็นเหตุให้รถที่แล่นมาชนเสา มีคนตายและบาดเจ็บสาหัส ถือได้ว่าจำเลยกระทำโดยประมาทและผลเสียหายเกิดขึ้นจากการที่จำเลยงดเว้นการที่จักต้องกระทำเพื่อ ป้องกันผลนั้น ได้แต่หากกระทำไม่ จำเลยจึงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๕๑ (ประมาท+ตาย) และ มาตรา ๓๐๐ (ประมาท+สาหัส) (หน้าที่อันเกิดจากการกระทำครั้งก่อนของตน)

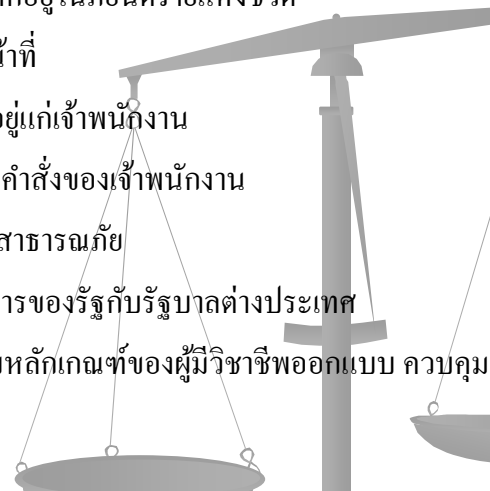
-
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๔๑๒/๒๕๕๕ จำเลยพาผู้เสียหายที่ ๒ ซึ่งเป็นหญิงคนรักนั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ ระหว่างทางได้เกิดอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ที่จำเลยขับล้มลงทำให้ผู้เสียหายที่ ๒ ตกจากรถจักรยานยนต์ได้รับอันตรายสาหัสนอนหมดสติในพงหญ้าข้างทางแล้วจำเลยหลบหนีไม่ให้ความช่วยเหลือ ทั้งให้ผู้เสียหายที่ ๒ นอนหมดสติในที่เกิดเหตุเป็นเวลานานถึง ๘ วัน จนมีผู้ไปพบผู้เสียหายที่ ๒ จำเลยข่มขู่เห็นผลได้ว่า การงดเว้นไม่ให้ความช่วยเหลือ ผู้เสียหายที่ ๒ อาจถึงแก่ความตายได้ เมื่อผู้เสียหายที่ ๒ ไม่ถึงแก่ความตาย จำเลยจึงมีความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘ ประกอบมาตรา ๘๐ และมาตรา ๕๕ วรรคท้าย (หน้าที่อันเกิดจากการกระทำครั้งก่อนของตน) (negative act)
  - มีข้อสังเกตว่า จำเลยยังมีความผิดฐานประมาททำให้ผู้เสียหายที่ ๒ ได้รับอันตรายสาหัสตามมาตรา ๓๐๐ อีกด้วย (affirmative act)

-
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๘๑/๒๕๖๑ จำเลยที่ ๓ เป็นเจ้าหน้าที่ควบคุมผู้ต้องหามีหน้าที่โดยตรงในการควบคุมและดูแลความปลอดภัยของผู้ต้องหาแต่ไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่โดยปราศเหตุอันสมควร เป็นการกระทำโดยงดเว้นการที่จะต้องกระทำเพื่อป้องกันผล คือ อันตรายที่อาจเกิดขึ้นแก่ชีวิตของผู้ต้องหา เมื่อจำเลยที่ ๓ กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามภาวะวิสัยและพฤติการณ์ และจำเลยที่ ๓ อาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่ การกระทำของจำเลยที่ ๓ เป็นการกระทำโดยประมาทแม้มีเหตุเพลิงไหม้ ทำให้เกิดผลคือความตายของผู้ตายด้วยแต่ไม่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำโดยประมาทของจำเลยที่ ๓ และผลคือความตายของผู้ตายขาดตอนลงเพราะถ้าจำเลยอยู่ปฏิบัติหน้าที่ข่มขู่ช่วยเหลือผู้ตายได้ทัน ความตายของผู้ตายเป็นผลโดยตรงจากการกระทำโดยประมาทของจำเลยที่ ๓ มีความผิดตามปอ. ม. ๒๕๑ ประมาท+ตาย

■ คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๔๕๓/๒๕๖๒ (ประชุมใหญ่) ตามพระราชบัญญัติจัด
แจ้งการพิมพ์ พ.ศ.๒๕๕๐ บรรณาธิการ ต้องรับผิดชอบในการจัดทำและ
ควบคุมเนื้อหาข้อความหรือภาพที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ รับผิดชอบใน
การพิมพ์ และรับผิดชอบในการจัดให้สิ่งพิมพ์แพร่หลายด้วยประการใด
ๆ จำนวนที่ ๒ ในฐานะบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ ท. จึงต้องรับผิดชอบ
ในการจัดทำและควบคุมเนื้อหาข้อความหรือภาพที่ลงพิมพ์ใน
หนังสือพิมพ์ ท. มิให้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น แต่จำนวนที่ ๒ กลับ
ไม่ได้ใส่ใจตรวจสอบคัดเลือก หรือควบคุมข่าวที่ลงพิมพ์ โดยให้มีการ
ตีพิมพ์ข้อความในหนังสือพิมพ์ ท. ที่ไม่เป็นความจริง กระบสิทธิและ
ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น เป็นการไม่รักษาจริยธรรมของ
สื่อมวลชน อันเป็นการกระทำการโดยงดเว้นการที่จักต้องกระทำเพื่อ
ป้องกันผลนั้นตาม มาตรา ๕๕ วรรคท้าย จำนวนที่ ๒ จึงเป็นตัวการร่วม
ในความผิดฐานหมิ่นประมาท โจรกัตามปอ. ม. ๓๒๖, ๘๓

ตัวอย่างมาตราละเว้นตามประมวลกฎหมายอาญา (ละเว้นไม่มีพยายาม)

-
- ม. ๓๓๔ ละเว้นไม่ช่วยคนที่ตกอยู่ในภยันตรายแห่งชีวิต
  - ม. ๑๕๗ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่
  - ม. ๓๖๗ ละเว้น ไม่บอกชื่อที่อยู่แก่เจ้าพนักงาน
  - ม. ๓๖๘ ละเว้น ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน
  - ม. ๓๘๓ ละเว้นไม่ช่วยระงับสาธารณภัย
  - ม. ๑๒๖ ละเว้นไม่ปฏิบัติตามกิจการของรัฐกับรัฐบาลต่างประเทศ
  - ม.๒๒๗ ละเว้น ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของผู้มีวิชาชีพออกแบบ ควบคุม
การก่อสร้าง
- ฯลฯ

๑.๒ ครอบงำประกอบภายนอก (๑.ผู้กระทำ+ ๒.การกระทำ+ ๓.วัตถุแห่งการกระทำ)

1.ผู้กระทำ

- ผู้กระทำความผิดเอง
- ผู้กระทำความผิดเองโดยอ้อม
- ผู้ร่วมกระทำความผิด (ตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน)

ผู้กระทำความผิดเองโดยอ้อม (ฎ.๓๓๓๖-๓๓๓๗/๒๕๕๗)

ลักษณะเฉพาะของผู้กระทำความผิดเองโดยอ้อม

- ๑- ผู้กระทำมีเจตนากระทำความผิด / มีเจตนาหลอกให้ผู้อื่นกระทำความผิด
- ๒- โดยปกติแล้วผู้ถูกหลอกไม่มีความรับผิดชอบโดยเจตนา หรือกระทำความผิดเพียงประมาท หรือการกระทำของผู้ถูกหลอกไม่เป็นความผิดฐานนั้น
- ๓- ผู้ถูกหลอกต้องมีการกระทำ มิฉะนั้นจะเป็นผู้กระทำความผิดเอง

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๓๓๖-๓๓๓๗/๒๕๕๗ คดีนี้ บ. เป็นนักการภารโรง ไม่มีส่วนได้เสียในบัญชีเงินกู้และไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ ได้ว่าจ้างหรือให้ประโยชน์แก่ บ. ในการเผาทำลายบัญชีเงินกู้ จึงไม่มีเหตุที่ บ. ต้องเผาบัญชีเงินกู้ หาก บ. ทราบว่าการเผาทำลายบัญชีเงินกู้เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย บ. ก็คงไม่กระทำตามคำสั่งของจำเลยที่ ๑ เนื่องจาก บ. อาจต้องรับโทษโดยที่ตนเองไม่ได้ประโยชน์ แต่ บ. ยอมเผาบัญชีเงินกู้ตามคำสั่งของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาคงเชื่อโดยสุจริตว่าเป็นการปฏิบัติตามคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายของผู้บังคับบัญชา การที่จำเลยที่ ๑ สั่งให้ บ. เผาบัญชีเงินกู้นั้น จึงไม่ใช่เป็นการใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิด เพราะ บ. ผู้ถูกใช้ไม่รู้ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด แต่เป็นการที่จำเลยที่ ๑ ใช้ บ. เป็นเครื่องมือของจำเลยที่ ๑ ในการกระทำความผิด ถือว่าจำเลยที่ ๑ เป็นผู้กระทำความผิดเองโดยอ้อม

■ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๔๐/๒๕๖๒ การที่จำเลยปลอมคำร้องขอออกหนังสือเดินทาง เลขที่ Y ๖๕๔๖๑๕ เพื่อขอออกหนังสือเดินทางหลังจากนั้นได้นำคำร้องดังกล่าวไปใช้แสดงเป็นพยานหลักฐานในการขอออกหนังสือเดินทางของจำเลยต่อเจ้าหน้าที่สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองเจดดาห์ ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย เพื่อให้ดำเนินการออกหนังสือเดินทางดังกล่าวให้แก่จำเลย โดยจำเลยใช้สำเนาสูติบัตรและสำเนาหนังสือเดินทางของ ร. ที่จำเลยทำปลอมขึ้นไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่สถานกงสุลใหญ่ เพื่อประกอบคำร้องขอออกหนังสือเดินทางพร้อมทั้งลงลายมือชื่อปลอมของ ร. ในคำร้องดังกล่าว เป็นการแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จเพื่อให้เจ้าหน้าที่สถานกงสุลใหญ่หลงเชื่อ นำข้อมูลดังกล่าวตามคำร้องขอออกหนังสือเดินทาง ซึ่งเป็นเอกสารปลอมเข้าฐานข้อมูลการจัดทำหนังสือเดินทางของสถานกงสุลใหญ่ และสแกนลายมือชื่อปลอมที่จำเลยลงไว้ในคำร้องขอออกหนังสือเดินทางในช่องผู้ถือหนังสือเดินทาง เพื่อประมวลผลออกมาเป็นรูปเล่มหนังสือเดินทางเลขที่ Y ๖๕๔๖๑๕ ถือเป็นการปลอมเอกสารราชการ โดยใช้เจ้าพนักงานเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด เมื่อกรมการกงสุลไม่ออกหนังสือเดินทางให้จำเลยจึงมีความผิดฐานพยายามปลอมเอกสารราชการตามมาตรา ๒๖๕ ประกอบมาตรา ๘๐

ตัวอย่างผู้กระทำความผิดเองโดยอ้อม

๑. หลอกผู้ไม่รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบ (ผู้ถูกหลอกไม่มีเจตนา)
๒. หลอกผู้กระทำเพียงประมาทเท่านั้น (ผู้ถูกหลอกผิดเพียงประมาท)
๓. หลอกผู้ที่มีกฎหมายยกเว้นความผิด (เช่นผู้ถูกหลอกอ้างป้องกันโดยสำคัญผิดได้)
๔. ใช้ผู้ไม่มีคุณสมบัติกระทำความผิด (เช่น ม. ๑๖๑ เจ้าพนักงานปลอมเอกสาร)
๕. ใช้ผู้ที่การกระทำไม่เป็นความผิดเพราะขาดองค์ประกอบ (เช่น ม.๓๔๕ โกงเจ้าหน้าที่)
๖. บังคับหรือหลอกให้ผู้เสียหายกระทำต่อตัวผู้เสียหายเอง

ตัวอย่างกรณี ตัวการ ผู้ใช้ ผู้กระทำความผิดเองโดยอ้อม

๑. แดงต้องการขโมยปากกาของดำ จึงว่าจ้างเด็กชายขาวอายุ ๑๑ ปี ให้หยิบปากกาของดำส่งให้แดง โดยขาวรู้ดีอยู่แล้วว่าปากกานั้นเป็นของดำ แต่ขาวอยากได้เงินค่าจ้างจึงหยิบปากกาของดำส่งให้แดง (ผู้ใช้ เพิ่มโทษกึ่งหนึ่ง ไม่เกิน ๑๘ ปี)

๒. แดงใช้ขาวอายุ ๑๑ ปี ให้ลักทรัพย์ของดำ แต่แดงบอกขาวว่า แดงจะมาช่วยคุณผ่านทางให้ขณะที่ขาวไปลักทรัพย์ของดำ ขาวตอบตกลง กรณีอย่างนี้แดงที่เดิมเป็นผู้ใช้ ไปบอกขาวว่าจะมาช่วยผ่านทางให้ ขาวตกลง (ตัวการ)

๓. แดงหลอกขาวเด็กอายุ ๑๑ ปี ให้ไปหยิบทรัพย์ของดำ โดยบอกว่าทรัพย์ของดำนั้นเป็นทรัพย์ของแดงเอง แดงเป็นผู้กระทำความผิดเองโดยอ้อม

๒. การกระทำ ต้องถึงขั้นลงมือ เว้นแต่การเตรียมเป็นความผิด

๓. วัตถุประสงค์ของการกระทำ ต้องระวางความแตกต่างของบทบัญญัติ ตัวอย่าง

■ ม.๒๑๓ หรือ ๒๑๘ วางเพลิงเผาทรัพย์ผู้อื่น VS ม.๓๕๘ ทำให้เสียทรัพย์ ค่าพิพาทษฎีกาที่ ๓๖๔๓/๒๕๒๖

■ ม.๑๘๘ ทำให้เสียหาย เอาไปซึ่งเอกสารของผู้อื่น VS ม.๓๓๔ ลักทรัพย์ ค่าพิพาทษฎีกาที่ ๑๔๔๖๐/๒๕๕๖

กรณีไม่มีวัตถุประสงค์ของการกระทำ (ขาดองค์ประกอบคือขาดวัตถุประสงค์ของการกระทำ) ไม่เป็นความผิดเช่น

๑. ยิงศพคิดว่าเป็นคน (ไม่มีคนนั้น)

๒. ลักทรัพย์ของตนเองคิดว่าเป็นทรัพย์ของผู้อื่น (ไม่มีทรัพย์นั้น)

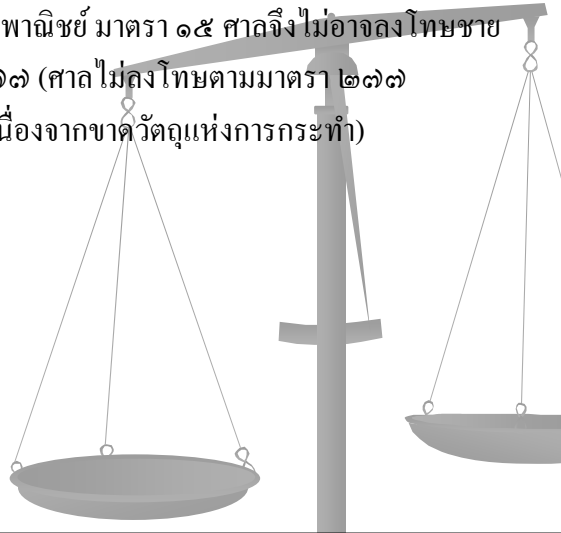
๓. ทำแท้งตัวเองโดยคิดว่าตัวเองตั้งครรภ์ (ไม่ได้ตั้งครรภ์)

๔. ข่มขืนศพคิดว่าหญิงสลบ (ฎ.๓๑๔๕/๒๕๔๕ ไม่ผิด ๘๑ ค้าย) (ไม่มีผู้อื่น)

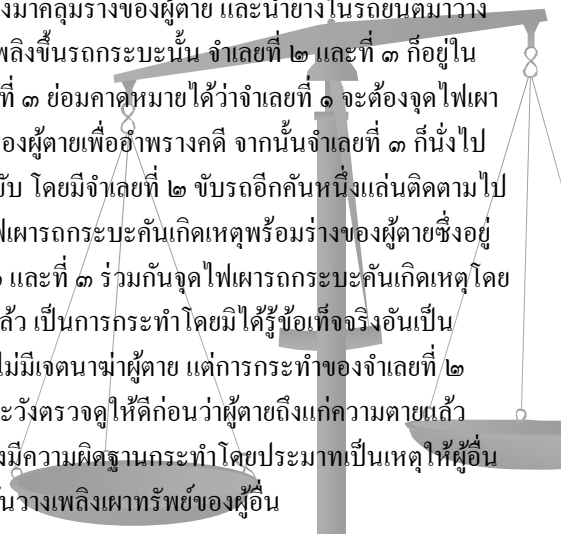
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๖๔๓/๒๕๒๖ บทบัญญัติประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๘ เป็นเหตุกรรจรจ์ของมาตรา ๒๑๗ โดยให้ผู้กระทำความผิดต่อทรัพย์ที่ระบุไว้ใน มาตรา ๒๑๘ (๑) ถึง (๖) ต้องได้รับ โทษหนักขึ้น แต่การกระทำที่จะเป็นความผิดตามมาตรา ๒๑๗ จะต้องเป็นการวางเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่น เมื่อบ้านที่ถูกเพลิงไหม้เป็นบ้านที่จำเลยเป็นเจ้าของร่วมกับ ร. สามีจำเลยซึ่งมิได้จดทะเบียนสมรสกัน แม้จะฟังว่าจำเลยเป็นผู้วางเพลิง จำเลยก็ไม่มี ความผิดตาม มาตรา ๒๑๘ เพราะเมื่อมาตรา ๒๑๗ บัญญัติว่าการวางเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่นเป็นความผิด จะตีความคำว่า “ทรัพย์ของผู้อื่น” ให้รวมถึงทรัพย์ที่ผู้อื่นมีส่วนเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยหาได้ไม่เป็นการขัดต่อหลักกฎหมายอาญาในมาตรา ๒ (แต่กรณีนี้จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๕๘ ในความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์)

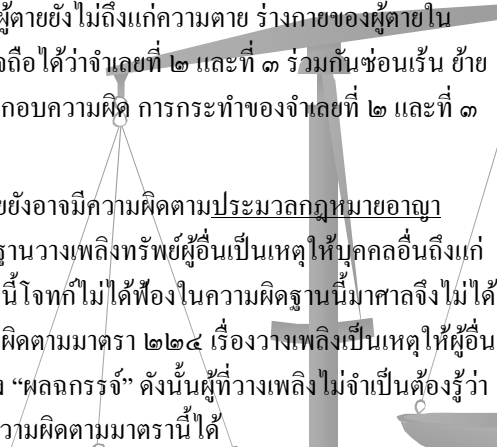
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๔๖๐/๒๕๕๖ ศาลฎีกาได้วินิจฉัยว่า ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๘๘ ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ช้อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือ ไร้ประโยชน์ ซึ่งพินัยกรรม หรือเอกสารใดของผู้อื่น ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษ...” การที่จะเป็นความผิดตามบทบัญญัติดังกล่าวต้องได้ความว่าเป็นการเอาไปซึ่งเอกสารของผู้อื่น แต่เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าจำเลยมีส่วนเป็นเจ้าของเอกสารดังกล่าวด้วย การที่จำเลยเอาเอกสารไปจึงไม่เป็นความผิดตามมาตราดังกล่าว

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๑๔๔/๒๕๔๕ กรณีชายข่มขืนหญิงที่เสียชีวิตไปแล้ว โดยคิดว่าหญิงนั้นสลบ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ชายไม่มีความผิดตามมาตรา ๒๗๗ เนื่องจากหญิงได้เสียชีวิตไปแล้ว จึงไม่มีสภาพบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕ ศาลจึงไม่อาจลงโทษชายในความผิดตามมาตรา ๒๗๗ (ศาลไม่ลงโทษตามมาตรา ๒๗๗ ประกอบมาตรา ๘๑ ด้วย เนื่องจากขาดวัตถุแห่งการกระทำ)

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๒๖๒/๒๕๕๘ เมื่อจำเลยที่ ๑ (ไม่ได้อุทธรณ์) ใช้อาวุธปืนยิงผู้ตายแล้ว จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ไปส่ง บ. ที่บ้านแล้วย้อนกลับไปยังกระท่อมที่เกิดเหตุอีกครั้งหนึ่ง และร่วมกับจำเลยที่ ๑ ขกร่างของผู้ตายขึ้นรถกระบะคันเกิดเหตุ ทั้งขณะที่จำเลยที่ ๑ นำฟางมาคลุมร่างของผู้ตาย และนำยางในรถยนต์มาวางทับ แล้วเตรียมน้ำมันเชื้อเพลิงขึ้นรถกระบะนั้น จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ก็อยู่ในเหตุการณ์ด้วย จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ย่อมคาดหมายได้ว่าจำเลยที่ ๑ จะตั้งจุดไฟเผา รถกระบะคันเกิดเหตุและร่างของผู้ตายเพื่ออำพรางคดี จากนั้นจำเลยที่ ๓ ก็นั่งไปด้วยในรถกระบะที่จำเลยที่ ๑ ขับ โดยมีจำเลยที่ ๒ ขับรถอีกคันหนึ่งแล่นติดตามไป แล้วจำเลยทั้งสามร่วมกันจุดไฟเผา รถกระบะคันเกิดเหตุพร้อมร่างของผู้ตายซึ่งอยู่ในรถดังกล่าว การที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ร่วมกันจุดไฟเผา รถกระบะคันเกิดเหตุโดยเข้าใจว่าผู้ตายถึงแก่ความตายแล้ว เป็นการกระทำความผิดโดยมิได้รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิด จึงไม่มีเจตนาฆ่าผู้ตาย แต่การกระทำของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ หาได้ใช้ความระมัดระวังตรวจดูให้ดีก่อนว่าผู้ตายถึงแก่ความตายแล้วหรือไม่ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงมีความผิดฐานกระทำความผิดประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย และฐานร่วมกันวางเพลิงเผาทรัพย์ของผู้อื่น

-
- ความผิดฐานร่วมกันซ่อนเร้น ย้าย หรือทำลายศพเพื่อปิดบังเหตุแห่งการตาย ตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๕ นั้น การกระทำที่จะเป็นความผิดฐานนี้ ผู้กระทำจะต้องซ่อนเร้น ย้าย หรือทำลายศพซึ่งหมายความถึงร่างกายของคนที่ตายแล้ว แต่เมื่อขณะที่ผู้ตายถูกเผา ผู้ตายยังไม่ถึงแก่ความตาย ร่างกายของผู้ตายในขณะนั้นจึงไม่ใช่ศพ ย่อมไม่อาจถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ร่วมกันซ่อนเร้น ย้าย หรือทำลายศพ อันเป็นองค์ประกอบความผิด การกระทำของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงไม่เป็นความผิดฐานดังกล่าว
  - นอกจากนี้ ตามข้อเท็จจริงจำเลยยังอาจมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๒๔ ซึ่งเป็นความผิดฐานวางเพลิงทรัพย์ผู้อื่นเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตายได้ด้วย แต่เหตุนี้โจทก์ไม่ได้ฟ้องในความผิดฐานนี้มาศาลจึงไม่ได้วินิจฉัยในความผิดฐานนี้ ความผิดตามมาตรา ๒๒๔ เรื่องวางเพลิงเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายนั้นเป็นเรื่องของ “ผลจรรยา” ดังนั้นผู้ที่วางเพลิงไม่จำเป็นต้องรู้ว่าผู้อื่นนั้นเป็นใครก็สามารถเป็นความผิดตามมาตรานี้ได้

จบการบรรยาย